Cymraeg i Bawb - TAR Cynradd 2022-23

Darlith 5: 28.9.22
Cwestiynu

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre *for* Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

l.davies@pcydds.ac.uk

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

RHAGORiaith

CANOLFAN GWASANAETHAU CYMRAEG
WELSH LANGUAGE SERVICES CENTRE

Heddiw, byddwn ni'n …

- Adolygu berfau amhersonol a gorchmynnol.
- Dysgu sut i ofyn ac ateb cwestiwn yn gywir.

Adolygu

- Mae'r Kahoot! yma wedi gosod fel tasg unigol. Cymerwch eich amser. Does dim pwyntiau ychwanegol am ateb yn gyflym. Rhowch eich enw cyntaf fel 'Nickname'

https://play.kahoot.it/v2/lobby?quizId=7fe49a13-8d69-45d9-8bd3-85ff1e0f717a

Cwestiynau …

Mae dau brif fath o gwestiwn …

cwestiwn caeëdig

dim ond ateb cadarnhaol neu negyddol sy'n bosib

cwestiwn agored

amrywiaeth o atebion posib

Cwestiynau caeëdig …

Er mai dim ond ateb cadarnhaol neu negyddol sy’n bosib i gwestiwn caeëdig, mae sawl ffordd o ateb yn gadarnhaol neu’n negyddol yn Gymraeg ….

Oes

Nac oes

Ydy

Nac ydy

Do

Naddo

Oedd

Nac oedd

Ie

Nage

Cei

Na chei

Ydw

Nac ydw

Ffurfio cwestiynau caeëdig …

Oes > ffurfiau amhendant

Is there a…? *Are there any…?*

Oes llyfr ar y bwrdd? **Oes pensiliau yn y bocs?**

Ydy (ydy'r) > ffurfiau pendant

Is (the)…? *Are (the) …?*

Ydy John yn absennol? **Ydy'r llyfr ar y bwrdd?**

ATEBION: **Oes / Nac oes** neu **Ydy / Nac ydy**

Pa un ddylwn i ei ddefnyddio?

Mae cliw yn y cwestiwn fel arfer!

CWESTIYNAU:
1. <u>**Oes**</u> car gennyt ti?
2. <u>**Ydy**</u> e'n mynd heno?
3. <u>**Oedd**</u> Rhodri yn disgwyl ennill?
4. <u>**Fyddi**</u> di'n gorffen am dri?
5. <u>**Est**</u> ti i'r llyfrgell ddoe?
6. <u>**Ai**</u> i'r llyfrgell est ti ddoe?

Oes / Nac oes

Ydy / Nac ydy

Oedd / Nac oedd

Byddaf / Na fyddaf

Do / Naddo

Ie / Nage

Pa un ddylwn i ei ddefnyddio?

Mae cliw yn y cwestiwn fel arfer!

CWESTIYNAU:
1. **Wyt ti** yn canolbwyntio?
2. **Ydych chi** wedi gorffen?
3. **Ydw i** yn siarad?
4. **Ydw i'n cael** mynd adre?
5. **Ife** pensil yw hwnna?
6. **Alla i** fynd adre?

Ydw / Nac ydw

Ydyn / Nac ydyn

Wyt / Nac wyt … Ydych / Nac ydych

Cei / Na chei

Ie / Nage

Cei / Na chei … Galli / Na alli

Tasg 1: Cwestiynau

- Dilynwch y linc i gyflwyniad *PowerPoint* sy'n cael ei rannu gan bawb.

[Darlith 5 - cwestiynu.pptx]

- Chwiliwch am y sleid gyda'ch new ar y top.
- Ysgrifennwch 8 cwestiwn y byddwch chi'n defnyddio yn yr ystafell ddosbarth neu mewn taflenni gwaith.
- Defnyddiwch y patrymau ar sleidiau 2 a 3 i'ch helpu chi

    e.e.

    Oes unrhyw un yn absennol heddiw?

Tasg 2: Atebion

- Ar ôl i chi ysgrifennu 8 cwestiwn, cliciwch ar sleid y myfyriwr sy'n eich dilyn.
- Ysgrifennwch eich enw mewn cromfachau ar bwys yr enw gwreiddiol ar y sleid.
- Ysgrifennwch atebion i'r 8 cwestiwn (ar gyfer y dasg yma mae defnyddio iaith gywir yn bwysicach nag ateb yn gywir!)
- Defnyddiwch y patrymau ar sleidiau 2 a 3 i'ch helpu chi

  e.e.

  Oes…neu…Nac oes

Sawl a Faint?

Ffurfio'r cwestiwn …

Sawl gydag enw unigol – Sawl plentyn sydd yn y dosbarth?

Faint gydag enw lluosog, ond cofiwch yr 'o' a'r treiglad meddal!
Faint o blant sydd yn y dosbarth?

Ateb y cwestiwn …

Gallwn ateb y ddau gwestiwn trwy roi rhif yn lle faint/sawl …

Sawl plentyn sydd yn y dosbarth? Naw plentyn sydd yn y dosbarth.

Faint o blant sydd yn y dosbarth? Naw o blant sydd yn y dosbarth.

Tasg: Sawl a Faint?

Ysgrifennwch un cwestiwn ‘Sawl?’ ac un cwestiwn ‘Faint?’ yn y sgwrs.

Oes angen treiglo?

Y treigladau …

Sut + berf		Sut taloch chi am y llyfrau?
Sut + enw	Treiglad meddal	Sut gyfrifiadur yw e?
Pryd + berf		Pryd cyrhaeddon nhw?
Ble + berf		Ble gadawaist ti dy got?
Beth + berf	Treiglad meddal	Beth **dd**ywedodd y rhiant?
Faint + berf	Treiglad meddal	Faint **d**alon nhw?
Pwy + berf	Treiglad meddal	Pwy **f**wytodd y cinio?
Pa + enw	Treiglad meddal	Pa **l**yfrau ysgrifennodd hi?
Pa + enw + berf	Treiglad meddal	Pa **l**yfrau **dd**arllenaist ti?
P'un + berf	Treiglad meddal	P'un **b**rynoch chi?
Pam		Pam dest ti i'r ysgol?

Cwestiynau agored …

Bydd cwestiynau agored yn caniatáu amrywiaeth o atebion. Byddan nhw'n cychwyn gyda'r geiriau gofynnol hyn …

Pa …?

Sut …?

Ble …?

Beth …?

Pwy …?

Faint ..?

Pryd …?

Pam …?

Y Gorffennol …

- Rhaid treiglo'n feddal wrth ofyn cwestiwn sy'n defnyddio berf gryno yn y gorffennol e.e.

  Ddarllenodd e'r llyfr?

  Welodd e'r rhaglen?

  Dderbyniodd hi'r sefyllfa?

- Ateb: Do/Naddo

Y Gorffennol …

- Os ydych am fod yn fwy ffurfiol, rhaid defnyddio'r geiryn gofynnol 'a'

A ddarllenodd e'r llyfr?
A welodd e'r rhaglen?
A dderbyniodd hi'r sefyllfa?

- Ateb: Do/Naddo

- SYLWER: Mae'r treiglad yn aros!

Tasg: Seren Iaith

- Yn y sianeli, un myfyriwr i rannu'r PDF Seren Iaith ar y sgrin

- Fel grwp, trafodwch yr atebion i:
  - **Cwestiynau 1**
  - **Cwestiynau 2**
  - **Cwestiynau 3**

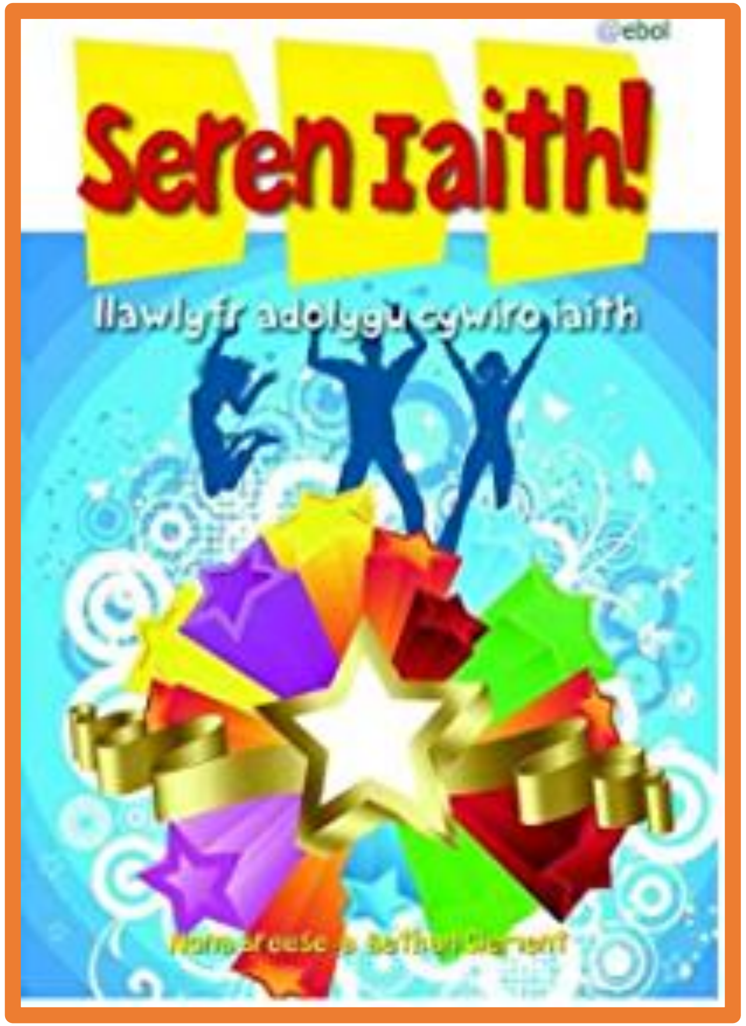

SIANELI GWAITH GRŴP

RHEOL: Mae'n rhaid i chi siarad Cymraeg â'ch gilydd!!

Ewch i'r sianel berthnasol yn y Tîm Cymraeg i Bawb.

Linda 1	Linda 2	Linda 3
Tirion Zoe Angharad Aled	Braint Holly Jessica Amy	Lowri Durham Ellie Sioned
Linda 4	**Linda 5**	**Linda 6**
Rhian Bethan Hannah R Megan	Shannon Siân Hannah J.	Lowri J. Lauren Rebecca Ffion M

Yn y dosbarth … defnyddio llun fel sbardun

Pa gwestiynau fyddech chi'n gallu eu gofyn i'r disgyblion?

Sut byddech chi'n annog disgyblion i ofyn cwestiynau?

Yn y dosbarth … defnyddio llun fel sbardun

Sut byddech chi'n annog disgyblion i ofyn cwestiynau?

Pa gwestiynau fyddech chi'n gallu eu gofyn i'r disgyblion?

MUNUD I FEDDWL:
A oes modd datblygu sgiliau ysgrifennu?

Yn y dosbarth … defnyddio llun fel sbardun

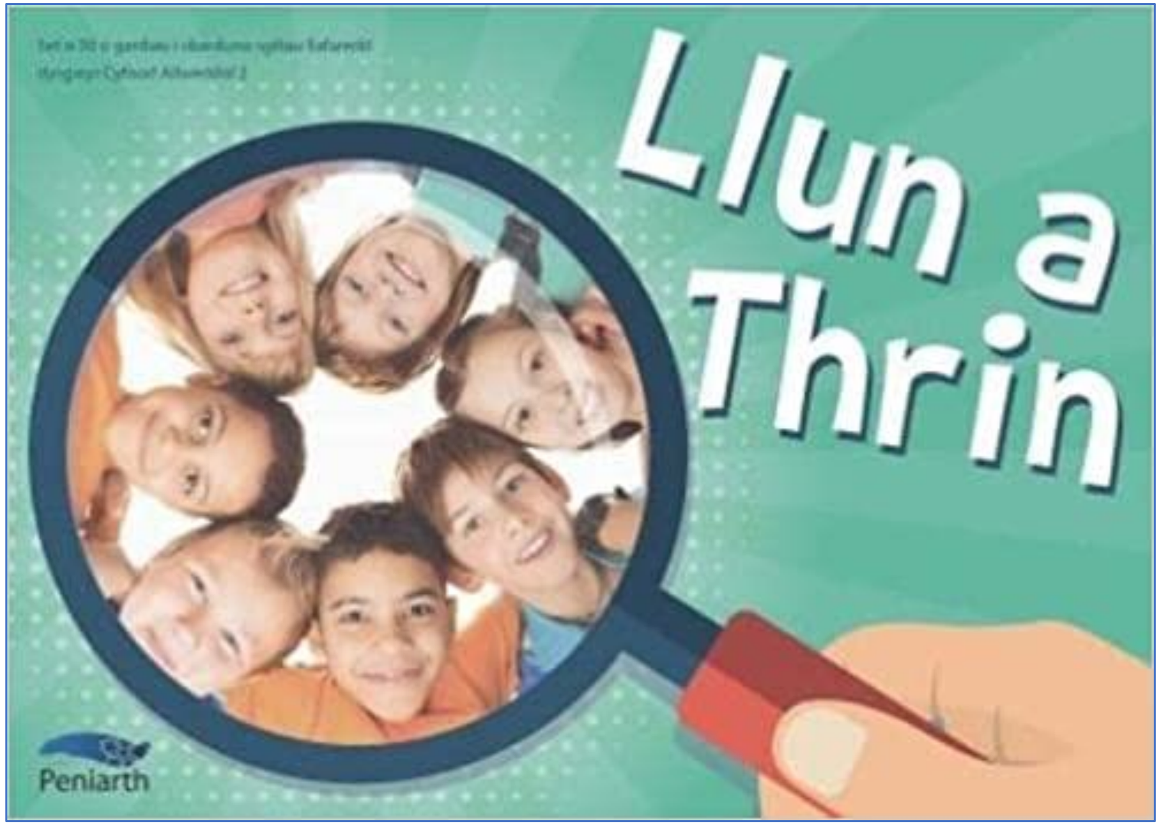

Pecyn o adnoddau defnyddiol.

Peniarth
.cymru

Yn y dosbarth … defnyddio llun fel sbardun

Pa gwestiynau fyddech chi'n gallu eu gofyn i'r disgyblion?

Sut byddech chi'n annog disgyblion i ofyn cwestiynau?

MUNUD I FEDDWL: A oes modd datblygu sgiliau ysgrifennu?

Ping pong neu bêl-rwyd?

Meddyliwch am ddatblygu sgiliau cwestiynu fel dwy gêm. Ar y dechrau rydych chi am ddysgu'r patrymau cywir iddyn nhw drwy ddarparu cyfleoedd i atgyfnerthu patrymau holi ac ateb (ping pong). Yn y pendraw, rydych chi am annog disgyblion i ateb ei gilydd yn gywir a chwestiynu ei gilydd hefyd (pêl-rwyd).

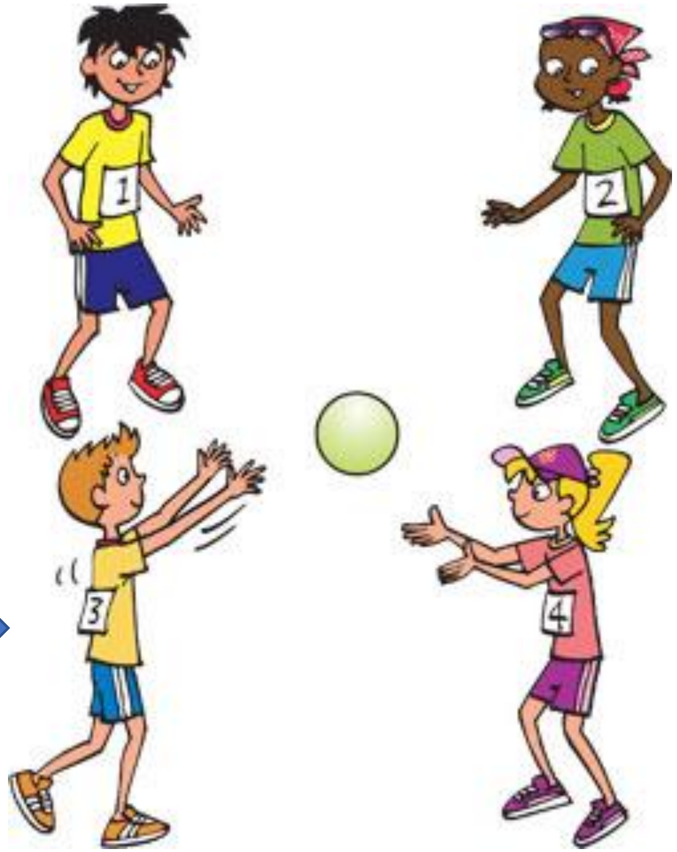

Darlith nesaf:

12.10.2022 @ 2yp
ar-lein

Dyma fydd eich sesiwn olaf cyn i chi fynd ar eich Profiad Addysgu Proffesiynol cyntaf.

Neges atgoffa am y **Dystysgrif Sgiliau Iaith**

Dyma'r ddolen i gofrestru os oes diddordeb:
http://www.colegcymraeg.ac.uk/cy/astudio/sgiliauiaith/tystysgrifsgiliau/cofrestru/cofrestruprifysgol/

Os am ragor o wybodaeth mae croeso i chi gysylltu â Bethan Griffiths, Rheolwr Rhagoriaith, ar e-bost: bethan.griffiths@uwtsd.ac.uk